

Govju enzootiskā leikoze

Publicēts: 12.04.2021.

Atjaunināts: 16.01.2025.

Govju enzootiskā leikoze jeb *Leucosis enzootica boum* (lat.), *enzootic bovine leucosis*, bovine lymphosarcoma (angl.) ir hroniska, neārstējama infekcijas slimība, kas raksturojas ar latentu gaitu, limfocitozi, limfadenopātiju un jaunveidojumiem iekšējos orgānos, kam pamatā ir patoloģisko asins šūnu progresējoša vairošanās.

Slimības izraisītājs un gaita

Govju enzootisko leikozi (GEL) izraisa govju leikozes vīruss (BLV – *bovine leukaemia virus*), kas ir pieder Retrovīrusu dzimtas Deltavīrusu ģintij.

Pret slimību uzņēmīgi dažādu šķirņu govju sugas dzīvnieki. Inficētie dzīvnieki infekciju tālāk nodod gan horizontāli – citiem ganāmpulka dzīvniekiem, gan vertikāli - caur placentu auglim.

Inficēta dzīvnieka organismā brīvs vīruss var cirkulēt tikai līdz antivielu parādīšanās brīdim. Šajā laikā tas var izdalīties ar pienu un urīnu. Pēc antivielu parādīšanās brīvais vīruss tiek neitralizēts, turpmāk tas persistē limfocītos, audzēju šūnās.

Inficēšanās notiek parenterāli ar inficēta dzīvnieka asinīm vai limfocītus saturošu materiālu. Infekcija var iekļūt arī caur elpošanas ceļu gļotādu. No inficētas mātes inficēti piedzimst <10% teļu.

Inficēšanās un turpmākā slimības gaita atkarīga no dzīvnieka rezistences un dažādiem nevēlamiem blakus faktoriem. Vīrusam iekļūstot limfocītos infekcija kļūst permanenta, jo spontāna atbrīvošanās no vīrusa nav iespējama.

Infekcijas sekas var būt sekojošas:

permanenta (persistējoša) infekcija (PI) -

- vīruss atrodas limfocītos pasīvā stāvoklī, inducē antivielu sintēzi, citas kaitīgas sekas neizraisa, bet ar leukocītiem var tikt nodots horizontālā un vertikālā ceļā citiem dzīvniekiem;

persistējoša limfocitoze (PL) –

- vīrusa ietekmē tiek stimulēta nenobriedušu limfocītu savairošanās, novēro ~30% no PI dzīvniekiem pēc 2 gadu vecuma; klīniska saslimšana (limfoleikoze, ļaundabīga limfoma, limfosarkoma) –
- novēro <5% PI vai attiecīgi 10-50% PL dzīvnieku, pēc 4-5 gadu vecuma.

Pēc iekļūšanas asinīs vīruss vispirms lokalizējas liesā, pēc, apmēram, 8 dienām tas parādās perifērajās asinīs (leikocītos), bet pēc 6 nedēļām asinīs var konstatēt antivielas pret vīrusu. Pēc tam vīrusa ietekmē izmainītās limfoidās šūnas vairojas un var jaunveidojumu formā koncentrēties dažādos orgānos.

Latvijā

Govju enzootiskās leikozes profilakses un apkarošanas kārtību Latvijā nosaka [15.11.2011. MK noteikumi Nr.880 "Govju enzootiskās leikozes uzraudzības, kontroles un apkarošanas kārtība"](#).

Slimības apkarošanas pasākumus veic Pārvalsts un veterinārais dienests. Inficētie dzīvnieki (dzīvnieki, kam laboratorisko

izmeklējumu rezultātā konstatētas antivielas pret leikozi) ir jānokauj un par tiem dzīvnieku īpašnieks no valsts var saņemt kompensāciju saskaņā ar [Veterinārmedicīnas likuma](#) 38.panta pirmās daļas 1.punktu, iesniedzot Lauku atbalsta dienestā Ministru kabineta 2005.gada 15.marta MK noteikumos Nr.177. noteiktos dokumentus.

<https://www.pvd.gov.lv/lv/govju-enzootiska-leikoze>